

Zalecenia dotyczące kształtowania polityki wynagrodzeń w urzędach z uwzględnieniem wyników wartościowania stanowisk pracy w służbie cywilnej

Wymóg opisywania i wartościowania stanowisk pracy został przewidziany w ustawie z dnia 24 sierpnia 2006 r. *o służbie cywilnej* (Dz. U. Nr 170, poz. 1218, z późn. zm.). Określenie sposobu opisywania i wartościowania stanowisk pracy zostało zawarte w zarządzeniu Nr 81 Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2007 r. *w sprawie zasad dokonywania opisów i wartościowania stanowisk pracy w służbie cywilnej* (M. P. Nr 48, poz. 566, z późn. zm.), zwanego dalej „zarządzeniem Nr 81”.

Wyniki wartościowania stanowisk pracy powinny stanowić narzędzie ułatwiające reprezentującemu pracodawcę realizację obowiązku niedyskryminacji i równego traktowania pracowników zawartego w rozdziale IIa działu I ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy* (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.), zwanego dalej „Kodeksem pracy”. Zgodnie z art. 18^{3c} § 1 Kodeksu pracy pracownik ma prawo do otrzymywania jednakowego wynagrodzenia za jednakową pracę lub za pracę o jednakowej wartości. Dlatego kształtowanie polityki płacowej w urzędzie powinno uwzględniać wyniki wartościowania, które określają wartość pracy na poszczególnych stanowiskach pracy w urzędzie. „Zalecenia dotyczące przełożenia wyników wartościowania stanowisk pracy w służbie cywilnej na wynagrodzenia członków korpusu służby cywilnej”, zwane dalej „zaleceniami”, zawierają informacje, które reprezentujący pracodawcę powinni wziąć pod uwagę w kształtowaniu polityki wynagrodzeń w urzędach.

Reprezentujący pracodawcę, zdefiniowany jako osoba wykonująca czynności z zakresu prawa pracy w urzędzie (§ 2 ust. 1 zarządzenia Nr 81), odpowiada za prowadzenie polityki personalnej w urzędzie (dokładny zakres zadań dyrektora generalnego określono w art. 21 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. *o państwowym zasobie kadrowym i wysokich stanowiskach państwowych* (Dz. U. Nr 170, poz. 1217, z późn. zm.)) i jednocześnie odpowiada za sprawne i rzetelne sporządzenie opisów stanowisk pracy i przeprowadzenie wartościowania (§ 21 ust. 1 zarządzenia Nr 81). W związku z powyższym to reprezentujący pracodawcę odpowiada za ustalanie wynagrodzeń dla członków korpusu służby cywilnej w urzędzie, z uwzględnieniem kodeksowej zasady równego wynagradzania za taką samą pracę – w granicach, które wyznacza rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 2007 r. *w sprawie określenia stanowisk urzędniczych, wymaganych kwalifikacji zawodowych, stopni służbowych urzędników*

służby cywilnej, mnożników do ustalania wynagrodzenia oraz szczegółowych zasad ustalania i wypłacania innych świadczeń przysługujących członkom korpusu służby cywilnej (Dz. U. Nr 12, poz. 79, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie określenia stanowisk urzędniczych”. Zalecenia mają charakter pomocniczy i niewiążący.

Przedziały punktowe

Zgodnie z § 18 ust. 2 zarządzenia Nr 81 po zatwierdzeniu wyników wartościowania reprezentujący pracodawcę ustala liczbę i zakres przedziałów punktowych. Przedziały punktowe będą stanowiły podstawę do zarządzania zasobami ludzkimi w jednostce, w szczególności do prowadzenia przejrzystej polityki płacowej w urzędzie.

Określenie przedziałów punktowych ma na celu:

- wyodrębnienie stanowisk pracy zwartościowanych na podobnym poziomie, co pozwoli na określenie spójnych zasad wynagradzania pracowników zajmujących stanowiska o podobnej wartości;
- ustalenie przejrzystej hierarchii stanowisk w urzędzie;
- ograniczenie napięć pomiędzy pracownikami wynikającymi z porównywania wyników wartościowania (znane są tylko przyporządkowania do przedziałów punktowych);
- zmniejszenie presji na zespół wartościujący ze strony pracowników (małe różnice w wynikach wartościowania nie powodują automatycznych różnic w zarobkach).

Przedziały punktowe ustala się z uwzględnieniem następujących czynników:

- liczba przedziałów punktowych nie może być mniejsza niż 8 i większa niż 14 (§ 18 ust. 2 pkt 1 zarządzenia Nr 81)

Liczba przedziałów punktowych powinna być dostosowana do struktury urzędu – liczby stanowisk pracy, szczebli zarządzania – oraz strategii wynagrodzeń w urzędzie. W przypadku niewielkich urzędów lub urzędów posiadających relatywnie małą liczbą stanowisk pracy w służbie cywilnej może zaistnieć sytuacja, że określając nawet minimalną liczbę przedziałów punktowych (tj. 8), część przedziałów punktowych pozostanie pusta.

- przedziały punktowe muszą być rozłączne (§ 18 ust. 2 pkt 2 zarządzenia Nr 81)

Przedziały punktowe są określane w sposób pozwalający przyporządkować każdy możliwy wynik wartościowania stanowiska pracy tylko do jednego przedziału punktowego w urzędzie.

- podział na przedziały punktowe powinien umożliwiać wyraźne ustalenie hierarchii stanowisk pracy w urzędzie (§ 18 ust. 2 pkt 3 zarządzenia Nr 81)

Zasada ta wynika z istoty procesu wartościowania, który ma na celu ustalenie relatywnej wartości stanowisk pracy w organizacji. Przedziały punktowe powinny zostać określone w sposób oddający hierarchię stanowisk wynikającą z wartościowania stanowisk pracy w urzędzie.

Wskazane jest aby przedziały punktowe były tworzone w oparciu o analizę wyników wartościowania w urzędzie. Granice pomiędzy przedziałami powinny przebiegać pomiędzy skupiskami stanowisk pracy o podobnych wynikach wartościowania, tak aby różnica jednego punktu nie decydowała o przynależności do niższego lub wyższego przedziału punktowego. Należy unikać dzielenia dużych skupisk stanowisk pracy (pod względem wartościowania) na kilka przedziałów punktowych.

Przedziały punktowe nie muszą mieć jednakowej rozpiętości¹, ważne jest aby spełniały opisane powyżej warunki.

Przedziały punktowe numeruje się kolejnymi² cyframi rzymskimi, rozpoczynając od przedziałów zawierających najniższe wartości punktowe wynikające z wartościowania stanowisk pracy, tworząc kategorie zaszeregowania.

Przedziały punktowe powinny zostać określone niezwłocznie po zatwierdzeniu wyników wartościowania stanowisk pracy przez reprezentującego pracodawcę.

Przyporządkowanie mnożników kwoty bazowej do kategorii zaszeregowania

Wartościowanie stanowisk pracy stanowi narzędzie wspomagające reprezentującego pracodawcę w prowadzeniu racjonalnej polityki wynagrodzeniowej w urzędzie. W tym celu tworzy się tabelę płac zawierającą: kategorie zaszeregowania (czyli numer przedziału punktowego), minimalną,

---

¹ Przez „rozpiętość przedziału punktowego” rozumie się różnicę między minimalną i maksymalną wartością punktową przypisaną do danego przedziału.

² Od rzymskiej cyfry I do maksymalnie cyfry XIV.

maksymalną wartość mnożnika kwoty bazowej oraz środek przedziału. Wzór tabeli płacowej został przedstawiony poniżej.

Wzór tabeli płacowej

Kategoria zaszeregowania	Minimalna wartość mnożnika kwoty bazowej	Środek przedziału³	Maksymalna wartość mnożnika kwoty bazowej
I			
II			
III			
...			

Mnożnik kwoty bazowej dla poszczególnych kategorii zaszeregowania należy ustalać uwzględniając następujące przesłanki:

- mnożniki kwoty bazowej zawarte w tabeli płacowej nie mogą być niższe lub wyższe od mnożników kwoty bazowej określonych w rozporządzeniu w sprawie określenia stanowisk urzędniczych;
- tabela płacowa powinna być dostosowana do możliwości finansowych danego urzędu;
- niższe kategorie zaszeregowania powinny mieć węższe przedziały mnożnika (zalecane odchylenie od środka przedziału³ mnożnika to 10-30%) niż najwyższe kategorie zaszeregowania (zalecane odchylenie od środka przedziału mnożnika to 20-60%). Rozpiętość przedziałów wynagrodzeń ma na celu umożliwienie różnicowania wynagrodzeń pracowników na podobnych stanowiskach, ze względu na ich kompetencje i efekty pracy. Ze względu na fakt, że na niższych stanowiskach wykonywane są głównie proste, rutynowe czynności, nie wymagające szczególnie wysokich kompetencji – rozpiętości wynagrodzeń na podobnych stanowiskach powinny być mniejsze.;
- w tabeli powinna być zachowana progresja wynagrodzeń, tzn. wartości środków przedziałów powinny wzrastać co najmniej o 5 % pomiędzy kategoriami zaszeregowania;

³ Środek przedziału mnożnika to wartość mnożnika ustalana wg wzoru: $\frac{\text{wartość maksymalna} + \text{wartość minimalna}}{2}$

- przedziały mnożnika przyporządkowane do poszczególnych kategorii zaszeregowania mogą na siebie zachodzić – to znaczy możliwe jest ustalenie jednostkowego wynagrodzenia zasadniczego w niższej kategorii zaszeregowania na poziomie wyższym niż jednostkowe wynagrodzenia zasadniczego w wyższej kategorii zaszeregowania.

Tabela płac w urzędzie powinna być jawna i powszechnie dostępna. O harmonogramie i zakresie zmian w polityce wynagrodzeń w urzędzie decyduje reprezentujący pracodawcę.

Ustalanie wynagrodzenia zasadniczego członka korpusu służby cywilnej

Wynagrodzenie zasadnicze członka korpusu służby cywilnej ustala się na podstawie rozporządzenia w sprawie określenia stanowisk urzędniczych. Tworzone w urzędach tabele płac mają charakter pomocniczy i stanowią jedynie narzędzie dla reprezentujących pracodawcę do zapewnienia realizacji zawartego w art. 18^{3c} § 1 Kodeksu pracy obowiązku zapewnienia jednakowego wynagrodzenia za jednakową pracę lub pracę o jednakowej wartości.

Różnice w wynagrodzeniu zasadniczym członków korpusu służby cywilnej zajmujących stanowiska pracy zakwalifikowane na podstawie wyników wartościowania do danej kategorii zaszeregowania powinny wynikać z:

- różnego poziomu kwalifikacji, doświadczenia i kompetencji posiadanych przez poszczególnych członków korpusu służby cywilnej;
- zróżnicowanej oceny wykonywanej pracy przez członków korpusu służby cywilnej.

Wartościowanie stanowisk pracy tylko w części determinuje poziom wynagrodzenia zasadniczego poprzez wskazanie kategorii zaszeregowania (a zatem przedziału mnożników wyznaczających potencjalny poziom wynagrodzenia zasadniczego na stanowisku pracy).